

יוצאים חינוכיים יקרים,

התחילה לה שנה חדשה.

ההתרגשות עדיין באוויר וגם החלומות והתקוות. הכל עוד מבטיח ואפשרי.
בימים אלה של התחלה, אני רוצה לברך אתכם ואת בני משפחותיכם בשנה טובה, שנה של
עשייה משמעותית, שנה של יחסים משמעותיים, שנה של הגשמה ומיצוי יכולות, שנה של
השפעה, שנה של אושר.

אני רוצה לשתף אתכם בחלקים מהתמונה הרחבה של הייעוץ החינוכי בישראל, בעשייה של
אגף ייעוץ ושל היועצים בכלל, ביעדים שלנו לשנה זו וגם באתגרים שלנו.

הידעתם?

במערכת החינוך מועסקים השנה כ- 5886 יועצים חינוכיים ב- 7430 משרות ייעוץ, בהיקפי
משרה משתנים - בין מספר שעות בודדות בשבוע ועד משרה מלאה .
היועצים פועלים בכל המגזרים ועל רצף גילים 3-21.
היועצים משובצים:

- ב- 100% מבתי הספר העל יסודיים בהם יש תקנון לייעוץ. במשרות של 1.7 שעות לכיתה.
 - ב- 90% מחטיבות הביניים - ללא תקנון, בהמלצה למשרות של 1.2 - 1.7 לכיתה.
 - ב- 80% מבתי הספר היסודיים - ללא תקנון, במשרות קטנות.
- בגיל הרך פועלות 150 יועצות במשרות של כ-12 שעות ייעוץ לכל מפקחת על גנים,
בשעות שמוקצות בכל שנה מחדש .

בחרנו במטפורה של היהלום לתאר את עיקרי עבודת הייעוץ.

מודל היהלום : כמו בליטוש יהלומים, המתבצע באמצעות יהלומים, כך היועץ מתמקצע
באמצעות יועצים אחרים, עמיתים, מדריכים, מומחים, מפקחים.

כמו המרכז הבהיר של היהלום, כך גם הייעוץ: מגדיר את מוקדי העשייה של הייעוץ במסגרת
ארבעה תחומים בהירים וברורים:

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף א'
שירות פסיכולוגי ייעוצי

- ✓ הובלה והנחיה של תכנית כישורי חיים גן - י"ב.
- ✓ קידום אקלים מיטבי: מדידה, הערכה והתערבות.
- ✓ תמיכה רגשית ותפקודית בתהליכי הוראה - למידה.
- ✓ התערבות במשבר ובתהליכי סיכון של פרט וארגון.

המרכיב הראשון הוא **הובלה והנחיה של תכניות כישורי חיים**. מתוך הבנה, ששיח רגשי ולמידה חברתית הם עוגן הכרחי בהתפתחות בריאה, בפיתוח אקלים מיטבי ובפיתוח רווחה נפשית, לקחנו על עצמנו להעמיק ולהרחיב בשנה זו את היכולות של היועצים ושל הצוותים החינוכיים בהובלת תכנית כישורי חיים.

השנה נייצר מבנים נוספים להדרכה, נלמד ונעסוק בסוגיות שעולות מתוך העבודה בכישורי חיים, נעודד יוזמות של יועצים ונציג אותן, נקיים למידת עמיתים בכישורי חיים וגם נרחיב את החומרים ואת הכלים שיעמדו לרשותכם, היועצים, בעבודה על כישורי חיים.

המרכיב השני הוא מרכיב **האקלים**. במהלך השנים האחרונות הובילו מדריכי האח"מ והיועצים תהליכים משמעותיים לצמצום אלימות ויצירת אקלים בטוח. בשנה החולפת פתחנו קורס דו שנתי של התמחות בנושא האקלים והשנה ייפתחו קורסים נוספים. המטרה היא שיותר ויותר יועצים יפתחו מומחיות בנושאי הליבה של הייעוץ.

המרכיב השלישי במודל היהלום מתייחס **לתמיכה רגשית ותפקודית בתהליכי הוראה ולמידה**. בשנתיים האחרונות הוביל הייעוץ את נושא הפסיכופדגוגיה במערכת החינוך. הייעוץ לקח על עצמו לקדם באמצעות צוותי החינוך את ההתבוננות על היבטים רגשיים בלמידה. בחרנו חמש אבנים גדולות באמצעותן למדנו, יצרנו, חקרנו והטמענו היבטים רגשיים בתהליכי הוראה ולמידה:

מסוגלות, יחסים, התמודדות עם קשיים בלמידה, מוטיבציה, משוב והערכה. אנו נמשיך לפתח ולהתנסות ברעיונות חדשים, מבנים חדשים ותכנים חדשים לקידום תהליכי למידה.

המרכיב הרביעי עוסק ב**ליווי בתהליכי משבר של פרט וארגון**. זוהי הזדמנות להודות לכל אחד ואחת מכם על העבודה המקצועית, הקשה והחשובה במניעה, בליווי ובהדרכה של תלמידים, צוותים חינוכיים ומשפחות, גם ממש ברגעים אלה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף א'
שירות פסיכולוגי ייעוצי

בשלוש השנים האחרונות היועצים מרחיבים את הידע והיכולות המקצועיות בנושא מניעת התאבדות. בכל שנה אנו מקיימים ימי למידה ארציים, עם טובי המומחים בתחום והשנה נתמקד בפיתוח וביישום תכנית מניעה אודות שיח רגשי עם תלמידים על מצוקות ועל חוסן.

היועצים שותפים ומובילים תכניות שונות עם אגפי הגיל ועם אגפים נוספים:

- ❖ **אקלים גן וכישורי חיים לגן: בשיתוף פעולה עם האגף לחינוך קדם יסודי, יועצי הגיל הרך, מדריכים וגננות מתנסים בעצמם בהובלת שיח רגשי בגן.**
- ❖ **שיר של יום בשיתוף עם האגף לחינוך יסודי: הנגשת האפשרות לקיום שיח רגשי באמצעות שירים. בתחילת יום, או במסגרת שיעורי כישורי חיים או לשיקול דעת צוותי החינוך בבחירת העיתוי המתאים. אגף ייעוץ כתב הצעות לשיח רגשי בעקבות השירים. זוהי דרך נוספת ויצירתית לקיום שיח רגשי.**
- ❖ **חאלי"ם עם האגף לחינוך על יסודי: חינוך אישי בחטיבות הביניים, שיח רגשי, עבודה בקבוצות קטנות, פיתוח תחושת מסוגלות של צוותים חינוכיים ותלמידים.**
- ❖ **כישורי חיים לחינוך המיוחד: כתיבת התכנית הסתיימה והשנה נטמיע את התכנית.**

אם הצעתם עד כאן בקריאתכם, בדקו רגע עם צמח:
מה ידעתם כבר? מה התחדש לכם? האם תרצו השנה להרחיב או לשנות
מהו בעקבות מה שקראתם?

וקצת על תהליכי ההתפתחות המקצועית של הייעוץ. האם ידעתם?

כדי להגיע לרמה נדרשת מותאמת לתפקיד ולצורך קבלת רישיון ייעוץ קבוע, בנה שפ"י [מתווה התמחות מקצועית](#), מחייב ואחיד בכל המגזרים לאורך כל קבוצות הגיל ובכל הארץ. אנו גאים מאוד במתווה שפיתחנו והוא מהווה השראה גם לקבוצות אחרות במערכת.

שלבי ההתפתחות של יועצים כוללים:

1. **הכשרה טרום תפקידית** (מוסדות להשכלה גבוהה)

2. **שלב הכניסה למקצוע** (שלוש שנים ראשונות)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף א'
שירות פסיכולוגי ייעוץ

המתווה מחייב לימודים של 3 שנים - 60 שעות בכל שנה. סה"כ 180 שעות התמחות בייעוץ.

מתקיימות כ - 50 קבוצות התמחות בכל הארץ בכל שנה.

בנוסף, מתקיימים תהליכי סופרוז'ן בקבוצות קטנות.

3. שלב פיתוח המומחיות (משנה רביעית ומעלה)

א. במקביל להשתתפות בהכשרות מוסדיות, יועצת נדרשת לפחות ל-30 שעות בהכשרות בתחום הייעוץ.

ב. השתתפות בהכשרות ובקבוצות שייכות של אזור הפיקוח: הכשרות במודולות של 30 שעות המוצעות ע"י המפקחת/המחוז בנושאים שונים, התואמים את תכניות העבודה של המחוז/היישוב/אזור פיקוח ייעוץ. הכשרות אלו כוללות גם תהליכי פיתוח מקצועי דרך למידת עמיתים.

ג. פיתוח מומחיות - לימודי תעודה בליבות הידע של שפ"י (16 קורסים בתשע"ח)

בשלב זה, מוצעים ליועצים קורסי עומק בליבות הידע של עבודת הייעוץ. קורסים אלו משלבים בתוכם את הידע העדכני בנושא, המתודולוגיות הקיימות בתחום והיבטים פרקטיים יישומיים. הקורסים מנוהלים ע"י יחידות שפ"י, בשילוב מרצים מומחים, וכוללים ידע תאורטי אקדמי, מתודולוגיות עבודה ופרקטיקה בשדה החינוכי.

היקף ההכשרה: 120 שעות אקדמיות ו-30 שעות עבודה מעשית במהלך שנתיים. הקורסים מתקיימים במוסדות אקדמיים בארבעה אזורים בארץ: צפון, מרכז, ירושלים ודרום. הרישום פתוח ברמה ארצית. בתום השנתיים הללו, היועצים יקבלו תעודה בתחום.

4. קורסים לדרגות 7-9 (ראה עדכון מדיניות)

קורסים לתפקידים מובילים:

❖ קורס הדרכה של שפ"י - 5 קורסים בתשע"ח

קורס ההדרכה מכוון לפיתוח קבוצת מנהיגות של הייעוץ החינוכי ומהווה נדבך מקצועי משמעותי בתהליכי הגדילה וההתפתחות המקצועית של יועצים חינוכיים. בוגרי הקורס מצטרפים לשדרת המנהיגות של שפ"י ושותפים לעיצוב זהותו של הייעוץ החינוכי בארץ. התוכנית מיועדת ליועצים חינוכיים בעלי ותק וניסיון בעבודה המיועדים לשמש מדריכים במסגרות השונות של שפ"י. הקורס מאפשר למדריך לעסוק בהדרכת סופרוז'ן ליועצים כמו גם בהדרכה של נושאי שפ"י. בוגרי התוכנית ייצגו את שפ"י בפני יועצים חדשים ובפני מערכת החינוך.

❖ קורס מנחים להנחיית קורסי התמחות בייעוץ: א' ב' ג' ולהובלת תכנית "כישורי חיים" -

4 קורסים בתשע"ח

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי אגף א'
שירות פסיכולוגי ייעוצי

קורס המיועד להכשרת מנחים לקורסי התמחות יועצים בשנים א' ב' ג' , ולהכשרת מומחים בהובלת תכנית "כישורי חיים". מפגשי הקורס בהיקף 60 שעות, מתקיימים אחת לשלושה שבועות ומתקיימים במקביל ב- 4 אזורים : ת"א, מרכז, ירושלים, חיפה, באר שבע. הקורס מיועד ליועצות מאותרות הנבחרות בקפידה ע"י המפקחות המתאימות להנחות קורסים ליועצות חדשות, ולהובלת תהליכים מקדמי כישורי חיים באזורי הפיקוח השונים.

5. קורסים במסלול אישי

והאתגרים שלנו.

מעבר לאתגרים המקצועיים היום יומיים, אנו מנסים במהלך שנים רבות לתקן את הייעוץ ולהרחיב את שעות הייעוץ כדי שהיועצים יוכלו למלא את המשימות המקצועיות שלהם. בשנים האחרונות מקיימות חלק מהיועצות מאבק על תנאי העבודה של הייעוץ. אגודת היועצים פועלת בשיתוף עם היועצים ומתקיימים ניסיונות לחבור לארגוני המורים. חשוב לנו לומר כי גם שפ"י עושה במקביל מאמצים קבועים לתקן את הייעוץ ולשפר את מבנה המשרה של הייעוץ. אנו מקווים שבעת הזו, בה המנכ"ל מביע הערכה רבה לעבודת שפ"י ומקדם תהליכים של אקלים בטוח וכישורי חיים, נצליח סוף סוף גם לקדם את מבנה העסקה של היועצים.

מנצלת את ההזדמנות להיפרד באהבה ובתודה מתמי אומנסקי, שהייתה ממונה על הפיתוח המקצועי והייעוץ בגיל הרך ולאחל לה הצלחה בתפקידה החדש, כמנהלת אגף במאו"ר. מאחלת בהצלחה לזוהרה פלורסהיים שנכנסת בימים אלה לתפקיד.

שנה טובה,

היו משפיעים ומשמעותיים.

אלה אלגרסי

מנהלת אגף ייעוץ